

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

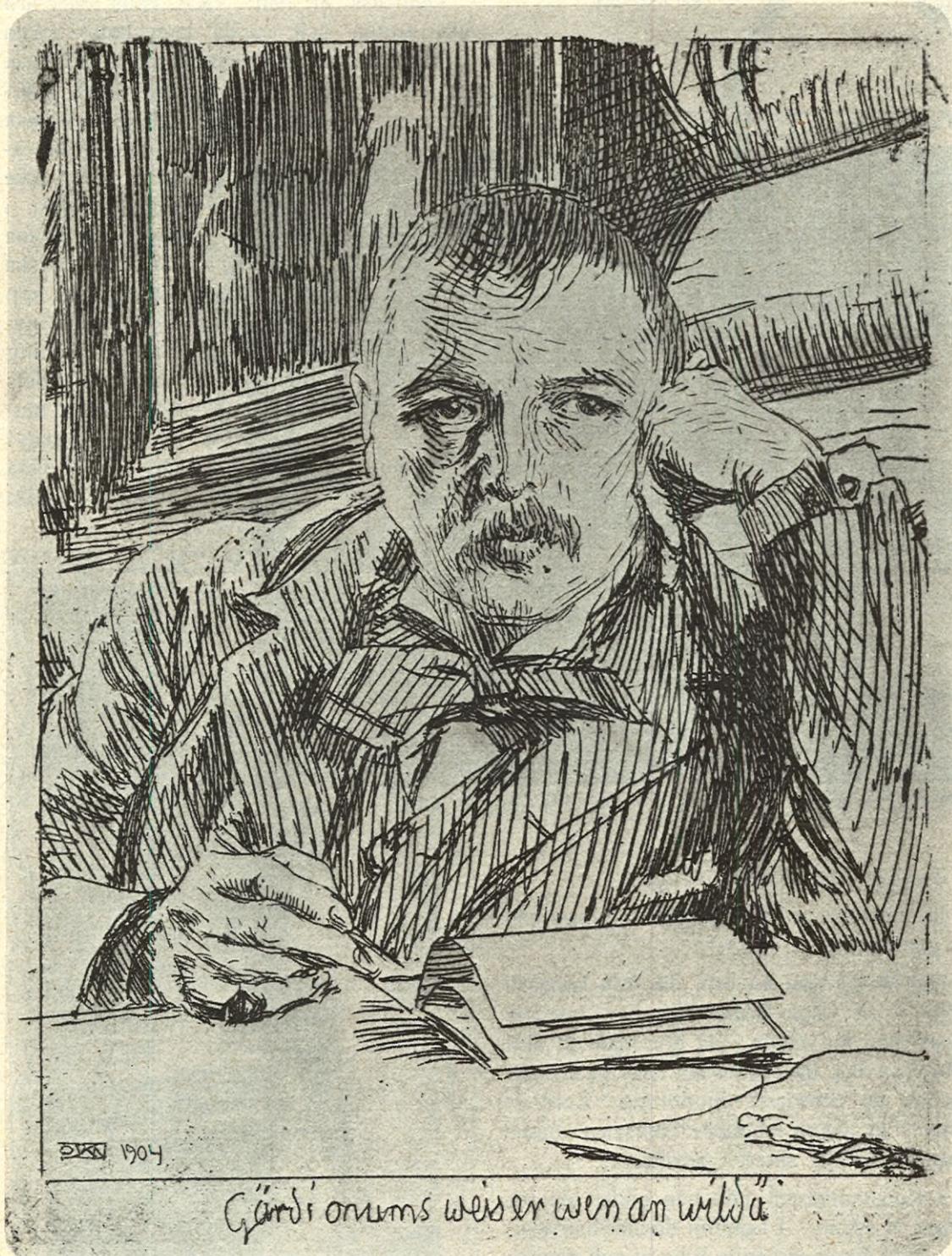

LDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

DEN 18 FEBRUARI i detta nådens och födelsedagsjubileernas år fyller äfven Anders Zorn sitt halfsekels mått med mycken ära och gamman. "Gärdi onums weiser wen an wildä" — "Hans verk visar hvad han ville" — så har han själf på gammalt kärnfullt moramål under porträttet här ofvan i få ord gifvit sin lefnads omskrift. Detta verk talar också i dag sitt tydliga språk från några af Iduns sidor. Men dessutom ha vi glädjen att till

vår hyllning foga ett intressant litterärt dokument — konstnärnsbrodern och konstnärsvännen Carl Larssons å nästa sida publicerade födelsedags-epistel till mästaren och herren af Mora. En mera förståndefull, en hjärtevarmare och värtaligare förespråkare kunde de svenska kvinnorna svårligen önska sig, och vi äro öfvertygade att de med entusiasm instämma i lyckönskningarna för det nya halfsekel, i hvilket Anders Zorn nu ingår.

Zorn

Femtioårsdagen.

Andante.

Stum buktar Sitjans strand i dröm-
tung blund.
En norrskensvinge sopar himlens
rund.

Ett gränslöst snöfält med ett ens-
ligt ljus.
En timmerknot. En gård i nattligt sus.

Allegro.

Parisboulevard. En piskad män-
skoström.
En blåhvit blixtnur spårvägslinans
föm.

Clark Street med tusen tusens trötta
tramp.
En plötslig flamma från en sky-
skrapsramp.

Adagio.

Ett gränslöst snöfält med ett ens-
ligt ljus.
En timmerknot. En gård i nattligt sus.

Det lilla ljusets stjärna stilla står.
En Moraklocka står...

Johan Nordling.

lof. Ack! Zorn, Zorn, står du verkligen till svars för enom och allom att så där visa hur en sund och rund kulla ser ut, så där »oss flickor emellan».

Läsarinna, du svenska, det är dock Zorn som går ut och predikar för allt folket, att det är *Du*, som är den sundaste, af frisk kyskhets och kraft ångande, allra lilla rundaste kvinna i världen! Är det så illa det?

Här hemma kura vi beskedliga backstugusittare och se denna roffågel kretsa kring och ovåligt slå sina klor i bara de bästa bitar han kan få korn på. Man kan bli illamående af indignation öfver denna fräckt friska aptit på lifvet.

Han är ju också bara en rå bondpojke, som under det han vallade Monas kossor och getter i Moraskogarna skar ut bilder i trä; och om vintrarna ritade han på fri hand porträtter af släkt och grannar och detta mot oskäligt hög pekuniär vedergällning. Så att födgeni hade han också från början.

*

Genialisk är han! Och hans idéer äro lika sunda och runda som hans nakna kullor. Hans spelmanstäfningar t. ex.! Och

kör- och skidtäfningar på äkta gammalt dalmanér. Glöm icke folkhögskolan i Mora. Så denna oerhördt sturska idé, att sätta upp i denna lilla nyvordna köping denna landets säkert bäst modellerade staty! Det skall vara Zorn för att hitta

*

SE HÄR några nya, aldrig förr publicerade bilder af Zorn intime, tagna i hans vackra Morahem af Iduns fotograf. Där sitter mästaren vid sitt staffli i iakttagande begrundan, ett redan färdigt verk skymtar bakom. Så slår han sig ned vid skrifbordet; den putslustiga kajungen flaxar upp på hans skuldra; en ättling af Odins korpar, kraxar den kanske något viktigt förtroende in i sin herres öra. Denne måste strax meddela sig om saken med sin fru, gläntar i dörren och ropar: "Emma, är du där?"

TATARATARATARARAAA!

Det är jag, som står på Vättberget i Sundborn och trumpetar ut, att Anders Zorn är min bästa vän, min bästa målare, etsare och bildhuggare! Jojomän.

Han är på alla andra sätt också såsom en karl skall vara, ty hans både förtjänster och fel äro fullt och otvifvelaktigt manliga.

Det har nog inte Sveriges kvinnor något emot; ta'n som han är och älsken honom.

Jag brukar säga, att han är *sturvulen*, och hvarför skulle jag inte säga det, när jag menar det...

Ja, fel har han verkligen också gudskelof och gudnåssåvisst. Det förra imperativet såsom uttryck för den lättnad det ger ett ärligt svenskt afundsjukt hjärta, det senare kunde han själf använda, ehuru fara är att han på sitt oskrymtade sätt oblygt stämmer in i de kungl. svenskes gudskelof.

Zorn är framför allt patriot.

Ja, man måste hålla af honom, ehuru han är generande.

Han är ju som en örn, där han kretsar i höjden, så högt ibland att man inte ser hvart han tar vägen. Så hör man ett skri från Amerika, där han slagit ner på en miljardör; en utropares monotona »Zorn är stor» från någon minaret i Tunis; en Dolorcitas hysteriska skratt i Sevilla.

I Konstantinopel höll han på att dö för några år sedan. I London dricker han whisky med gamla illmariga Edvard och dennes gode vän sir Cassel — di tre språka lite affärer tillsammans —.

I Paris knåpade han ihop sin första oljefärgstafla, och bums köptes den af Luxembourgsmuseet. Och lika hemmatam är han i Berlin.

A. Blomberg foto.

ROSENFORS
HAFREGRYN

Vi bedja få fästa husmödrars uppmärksamhet på, att våra sedan länge kända och efterfrågade fabriker af hafregryn och sundhetsmjöl numera finnes att tillgå i de flesta större specceriäffärer. Genom nyuppfunna, fulländade prepareringsmetoder samt genom användande af den finaste råvara, framställa vi ett fabrikat, som i smak och näringsvärde står främst bland alla i handeln förekommande hafrepreparater. Efterfråga alltid Rosenfors hafregryn och sundhetsmjöl, hvars tillverkning står under läkares kontroll. Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.

Vördsammast Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.

på detta! Och att göra det!! Och att göra det *så!!!*

Sedan några år går han och funderar på att bygga ett museum där också! Han har redan kört fram väldiga cykloblock till grunden, och stora samlingar konstverk och etnografiska ting besitter han redan. Men Emma, hans goda och kloka hustru, tycker det är litet tråkigt med konkursen... Men jag och hans andra vänner råda honom på det ifrigaste till det.

Tänk så på svensk slöjd, dans och lekar, han arbetat på att återupplifva!

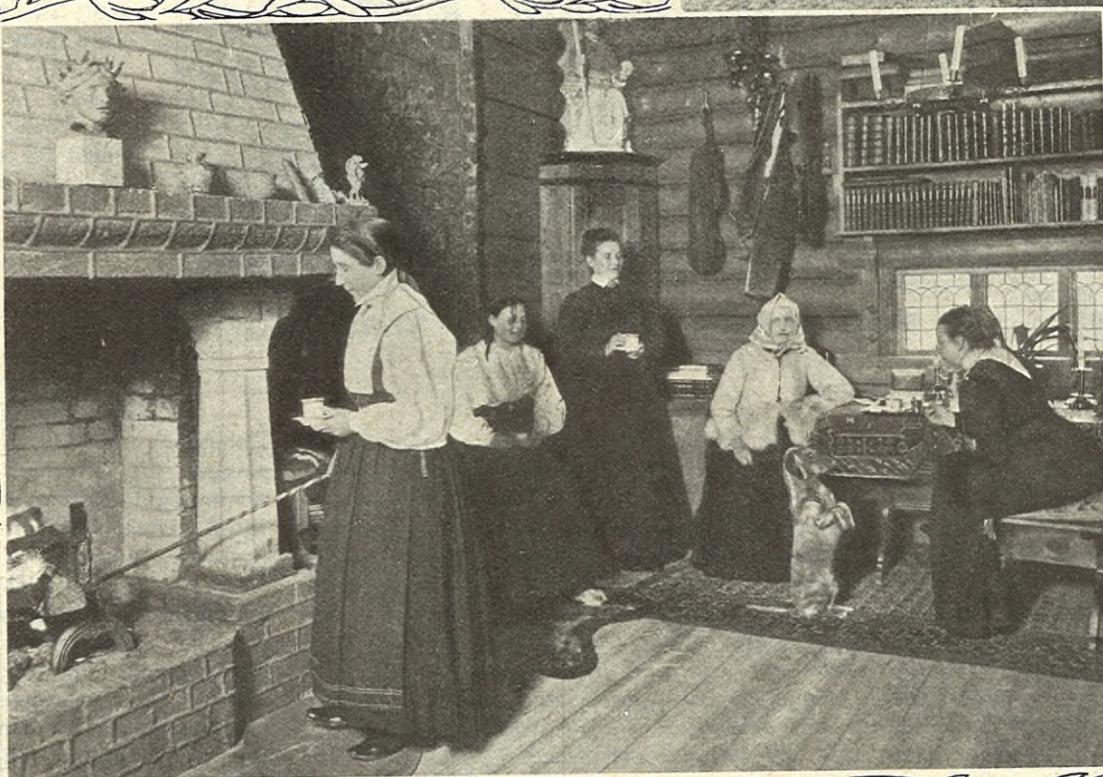
utnyttja själens och kroppens alla krafter till det allra yttersta, dit, där det gäller lifshanken, och tänker på Schillers ord:

Und setzet Ihr nicht im Leben
das Leben ein,
Nie wird Euch das Leben
gewonnen sein.

*

Hvad han verkligen är och hvad han betyder som konstnär veta ni alla eller ha åtmin-

Sa' jag *arbetat?* Det är just *det* han gjort och gör och alltid skall komma att göra. Men säg mig ett »geni», som inte arbetat. Jag har inte bättre förstånd än att jag tror, att snille är flit. Då menar jag dock inte med arbete detta att sitta och jämt småpilla med något, må vara aldrig så träget, utan detta att

UTANFÖR sin groftimrade Morastuga till ateljé står "far själf" i hembygdsdräkt, hvit vadmalsjacka, knäbyxor och läderförskin. I den trifs och passar han som handen i vanten. Men inne i manbyggnadens storstuga puttrar kaffepannan på spiselhällen, fru Emma ger favorittaxen en dufning i lefnadsvett, medan farmor Mona och husfolket tjänstgöra som examensvittnen. Mejt Skeri sköter brasan. Öfver gårdsplanen skyndar en af Zorns unga modeller — de kaffeångorna, hur de locka!

☺

stone hört talas därom. Han är en sådan — liksom Liljefors och ett par andra — att han aldrig blir omodern: han är knappast modern: han är Zorn.

*

När ni läsa detta, sitta vi nog en hel hop folk däruppe i Zorns tjäll i Mora och fira hans femtioårsdag. Vår landshöfding tar sin syster Anna med sig och jag min dotter Lisbeth, som båda också äro födda den 18 februari. Och de skola värdigt företräda Sveriges kvinnor och ropa honom till:

Gå på som du börjat!

Där skall hans gamla Mona sitta med sin lilla järnpipa i munnen; och hans syster den både ljufliga och duktiga Mejt Skeri, båda

så rena, så färgstrålande, så fina — o, så fina! — i sin sockens dräkter. Och där går Anders och kuttrar med dem sin förbaskade Moradialekt, som ingen förstår. Men hvad man förstår, det är att han uppriktigt vördar sin lilla bondmamma och är glad och stolt öfver sin syster.

Frågar ni mig om hans hustru? En stilla pratnatt däruppe en gång i Mora hviskade han hemlighetsfullt i mitt öra: Emma är det bästa fruntimmer jag har lärt känna! Nå, Iduns läsekrets, nu kan du väl med oss önska honom

ett godt nytt halfsekel!

Carl Larsson.

A. Blomberg foto.

Använd endast

KOCKUMS

PANSAR-Emaljerade

GJUTNA GRYTOR.

Giftfria.

Solida.

Ny upplaga af sist utkomna men slutsålda Carl Larsson-Album

Svenska kvinnan genom seklen.

Tio bilder i flerfärgstryck med text och teckningar af Carl Larsson.

Stort kvartformat. Inbundet i smakfullt hvitt band med guld- o. färgtryck.

Pris 5 kronor.

C. C. Fritzes Bokförlags Aktiebolag.

En kvinnoaks-kämpes

NÄR MAN GÅR och bär på en stor och stum tacksamhet, finns ingen glädje större än den glädjen att finna ett osökt och passande tillfälle att ge tacksamheten uttryck och röst, och det är därför som så många länge ha glädt sig åt Ann Margret Holmgrens 60-årsdag. Men det är samtidigt därför det känns som en svårlöst uppgift att i kvinnornas tidning ge form åt de många tacksamhets-känslor inför hennes gärning. För att detta skulle kunna göras så, att alla kände, att det var just *detta* de ville ha fått fram till "A—M" i hennes hvita salong vid Norr Mälarstrand, borde man ha massor af medarbetare. Raden af dessa skulle inledas af barnbarnen, redan de 18 stycken, men sedan skulle där icke bli någon råd för alla hennes kära och vänner, däribland alla hennes fredsvänner — hon är ju kvinnliga fredsföreningens mångåriga v. ordförande — och för alla hennes röst-rättsbarn, de oräkneliga. I en artikel, skriven af alla dessa tillsammans, skulle det märkas —, ehuru ändå så många nu äro stumma, som kunnat säga så mycket, —

att professorskan Holmgren använt sina år väl, fått mer utaf dem, än hvad flertalet förmår. Tidigt började också hennes arbetsdag på rama allvaret. Vid nitton års ålder blef hon gift och fick så ett med åren allt större hus att sköta, där barnen, åtta stycken, kräpde mycken omtanke och arbete. Men samtidigt gjorde hon också sin makes, professor Fritiof Holmgrens, många allmänna intressen till sina, hon var sålunda under lång tid en af de ledande krafterna inom Philochoros och Gymnastiska föreningen i Uppsala. Redan som barn hade hon genom faderns, kammarrherre Tersmeden, inflytande börjat intressera sig för politiska frågor och var vid tiden för representationsförändringen "konservativ". Snart letade hon sig dock på egen hand fram till den klart frisinnade uppfattning, som hon sedan alltjämt bibehållit, och som är så utmärkande hos henne än i dag.

— Det var min räddning, att jag aldrig lät mitt husliga arbete ta död på mina andliga intressen, säger fru Holmgren och förklarar därmed hur hon, när hemplikterna löstes genom att hon blef änka och barnen uppfostrats till dugande människor, som redde sig själva, kunde börja liksom ett andra dagsverke, ägnadt främst åt att väcka kvinnorna till insikt om nödvändigheten att kämpa för sin fulla medborgarrätt. Själff hade hon vaknat till denna insikt långt innan ännu någon rösträttsrörelse fanns bland kvinnorna i vårt land. När därför den första rösträttsföreningen bildades i Stockholm, var hon med. Hon hade då nyligen flyttat till hufvudstaden, och som hon var brinnande intresserad och kunde disponera öfver sin tid, kunde hon anta den kräfvande posten som det första verkställande utskottets första sekreterare.

Fru Holmgren har själf i denna tidning, när den 150:de rösträttsföreningen kom till, redo-

ANN MARGRET HOLMGREN F. TERSMEDEN.

H. Hamnqvist foto.

gjort för, hur hon bildade de första föreningarna, och talat om, hvilken hjälp och hvilket intresse hon mötte, men hon har glömt att tala om, hvilka underverk hennes energi, vinnande personlighet och aldrig sviktande hopp om slutlig framgång uträttade. Hon kan räkna öfver femtio föreningar öfver hela landet som sina barn, vare det nog sagdt. Och när hon återkom från en turné, under hvilken hon kanske kämpat till det yttersta med sjukdom, väntade henne hela sjöar af rösträttskorrespondens, och det blef att sitta och arbeta natt efter natt till framemot morgonen. Slutligen gäfvos dock krafterna fullständigt vika, och på de senare åren har fru Holmgren hufvudsakligen som en intresserad åskådare följt rörelsens utveckling.

— Att jag lever är bra underligt, kan fru Holmgren säga med mild och objektiv förvåning, när hon drar sig till minnes sitt lufs strapatser.

Ingen, som nu ser den vackra, hvithåriga lilla kvinnan med de skära rosorna på kinderna, vill tro, att hennes lif varit så sträfsamt. Och ännu mindre möjligt blir det för de yngre, som icke varit med därom, att tro, att hon blifvit anedd som farlig för sina alltför moderna åsikters skull och att af hennes två skönlitterära arbeten det ena — Fru Stråhle — i de svenska hemmen stämpades som omoraliskt. Men om detta talar fru Holmgren inte gärna. — Bittra tider glömmes man helst, men man minns den vänlighet, som visats en under dem, är hennes milda sätt att stänga dörren bakom allt detta.

Då är hon mera värtalig, när hon berättar om sina många vänner. Det är en af dem, som det ligger nära till hands att tala om just nu — Björnson. I trettio år har fru Holmgren varit en nära vän i familjen på Aulestad. — Vi blef genast vänner, säger fru Holmgren om skalden, och det förstär man godt. Det är ett af de drag hos Björnson, som hon sätter främst: hans stora

Sextio-års jubileum.

tro på kvinnan och hennes uppgift i samhället, som fru Holmgren mest saknar hos de svenska männen och de svenska diktarna.

— Jag vet inte, säger hon, hvarmed vi svenska kvinnor ha förtjänat att våra män visa oss mindre tillit än danska, norska, finska och isländska män visa sina. Men — ty aldrig förnekar sig hennes optimism — jag tror fullt och fast, att de mycket snart skola få ögonen öppna för, hur duktiga de svenska kvinnorna äro, och hur stora insatser de gjort och skola kunna göra i samhället, och därpå ge oss vår rätt. — Om vi blott alla kunde lära — och när hon sade detta fick det karaktären af en hälsning från en, som försökt och lyckats — att vi i vår ringa mån hvar och en äro pliktiga att göra något för det helas bästa, och sedan få mod att begynna och mod att hålla ut trots allt!

E. — ER.

Vid den fest, som den 18 januari, dagen efter fru Holmgrens födelsedag, å Grand Hotell samlade fru

Holmgrens vänner på inbjudan af Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och Kvinnliga Fredsföreningen, hyllades 60-åringen bland annat genom öfverlämnandet af en festskrift, utgifven af L. K. P. R. I denna äro samlade uttalanden af nio bemärkta kvinnor. Den första är Anna Whitlock, som ger en öfverblick af samarbetet under de första åren, följa så Gertrud Adelborg och Ellen Key, som uppehåller sig vid de olika egenskaper, hvilka dana fru Holmgrens väsen, och därvid citerar följande yttrande af Björnstjerne Björnson:

Ann Margrets personlighet är danad af ett mycket fast och finadrigt virke, något dyrbart slag, jag skulle vilja säga ebenholts. Det brukas ju egentligen endast till sådana där utsökta ting, som inte äro afsedda för slitning. Men detta sällsynta virke är tillika mycket starkt. Och just därför liknar det Ann Margret. Ty den lilla fina människan har flera starka karls energi och på samma gång en äkta kvinnas hängifvenhet och trofasthet.

Selma Lagerlöf liknar i en liten poetisk parabel fru Holmgren vid den nya "arbeterskan i kvinno-sakens lustgård", som kom med räfsa och trädgårdskanna, då den gamle trädgårdsmästaren var död och storm och torka hotade att fördärfa de unga frukterna, Frigga Carlberg talar om "röstandets etik" och "G. H.", ett af fru Holmgrens rösträttsbarn, sänder henne en innerlig och vackert formad hyllning "från en pessimist". De öfriga nordiska landen äro företrädda af Johanne Münther, Gina Krog och Annie Furuhjelm. Till häftet hör äfven ett vackert porträtt. Festskriften, som utkommit på Ljus förlag, säljes, vackert utstyrd, till ett pris af 75 öre.

Hvarje husmoder bör prenumerera på **Barngarderoben** Pris för helt år 3 kr.: halft år kr. 1: 60. Lösnummer 30 öre.

Hvarje sömmerska likaså. **12 häften årligen.**

PÄRMAR till IDUN 1909 och föregående år tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1: 50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kanna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Hemlösa barn och barnlösa hem.

JAG FÖRSTÅR INTE, sade den gamla damen, hvarför inte fler barnlösa människor taga sig fosterbarn, än som nu verkligen sker. Men de ha så mycket betänkligheter af alla slag. De förstå inte, att liksom man kan lyckas bra med att ympa rosor, man kan få de små att växa fast vid ens hjärta som en gren vid sin stam. Det fysiska sammanhanget är intet nödvändigt villkor. Min lilla fosterdotter är mig så kär, som om hon vore mitt eget kött och blod, ja mera, om det är möjligt. Får man bara vårda dem från det de äro små, försaka och arbeta för dem, oroas för dem, då kommer föräldrakärleken.

Talet om att det behöfs generationer för att skapa en kultiverad människa är inte sant.

Jag påstår att om blott barnet har godt förstånd och goda anlag — hvilket man bör leta ut genom att ta det på prof en tid, innan man adopterar det — så kan det genom uppfostran bibringas all den kulturens förfining som man har att bjuda det, kommer det sen af aldrig så enkla obildade föräldrar. Jag talar af erfarenhet, och många skulle kunna bekräfta mina ord. Men, som sagdt, man bör söka leta ut om barnet har ett lynne och en karaktär, som går ihop med ens egen, och det märker man efter en tid redan hos ett litet barn.

Jag skulle också vilja säga, fortsatte hon, att det är lättare att uppfostra ett sådant barn än ett eget. De fel det har, ärfde det ju inte af en själf, man blir därför mindre benägen till eftergifter, kan, med ett ord, lättare vara opartisk.

Man talar om det stora ansvaret. Ja, naturligtvis är det ett ansvar att åta sig att leda och uppfostra ett litet barn allt från dess späda år, men är det inte ett ännu större ansvar att inte göra något för alla dessa små stackare, som stå utan hem, som växa upp i fattigdom och dåliga omgifningar eller som tidigt tagits in på ett barnhem och inte veta hvad moderskärlek och hemkänsla vill säga? Kan man försvara att ha ett hem, ha sparad tid och omsorg och ömhet, som alla vänta på barnet, och likväl inte öppna sin dörr och sitt hjärta? De veta inte hvad de gå miste om, som så göra. De ana icke, att de stänga sin dörr för glädjen och ljuset, att de neka sig själf en tröst i saknaden af de egna barnen, ett innehåll i lifvet. Det är sant att kanske inte alla barn bli en till glädje — men det göra ju de egna barnen inte heller alltid, och ändå ville ingen undvara dem.“ —

Jag har återgifvit den gamla kloka damens ord så som de föllo, emedan de talades med

Två hädangångne skolmän.

ETT DÖDSFALL, som väckt sorg och förstämning i mycket vida kretsar, timade häromdagen, då den framstående politikern, publicisten och kommunalmanen, direktör *Emil Hammarlund* afled i Saltsjöbaden till följd af olyckshändelse. Han var om någon det fruktbara arbetets man, dels genom sin mångåriga riksdagsverksamhet och sin funktion som stadsfullmäktig och dels i sin egenskap af "Svensk läraretidnings" grundläggare och redaktör samt som stiftare af Sveriges allmänna folkskolläraforening, hvars energiske och initiativrike ordförande han var under en följd af år. De mycket kända och spridda barntidningarna "Jul-tomten" och "Tummeliten" äro också hans verk. — Som direktör H. redan tillföre varit föremål för en längre artikel i denna tidning, få ofvanstående rader vara nog som ett påpekande af den bortgångnes mångsidiga lifsgärning. Vi vilja endast tillägga, att han äfven stod tidningen *Idun* nära, i det han tillhörde *Iduns* Tryckeri Aktiebolags styrelse åren 1895—1904. Som människa efterlämnar han minnet

af en god och älskvärd personlighet med oförvitlig karaktär.

Den inom hufvudstadens pedagogiska värld mycket bekante skolmannen, rektor *K. E. Palmgren*, skattade också nyligen åt förgängelsen. Då den af honom grundade *Palmgrenska samskolan* — den första i sitt slag i Sverige — år 1900 firade sitt 25-årsjubileum, meddelade *Idun* en artikel, hvari rektor P:s reformatoriska skolverksamhet närmare belystes. Vi hänvisa därför till densamma, då utrymmet här förbjuder oss en detaljerad nekrolog; nu vilja vi endast erinra om att bland rektor P:s reformidéer ingick införandet af den pedagogiska skolslöjden, en förbättrad språkundervisning, teckningsundervisningens ordnande efter en ny plan, införandet af den unisona sången, anordnande af skolfester m. m.

Äfven han har i viss mån haft med tidningen *Idun* att göra, i det han under sex år var revisor i bolaget.

stöd af egen erfarenhet, och emedan de kanske kunna utgöra en vägledning för någon, som alltjämt tvekar att öppna sitt barnlösa hjärta och hem för ett litet hemlöst barn.

E. —ER.

Själfdeklaration vägen till kommunal rösträtt.

FEBRUARI ÄR deklara-tionsmånaden, och alla gif-ta kvinnor böra ihågkomma, att försävidt de äga en själfständig inkomst af 15 kronor, hvilken sammanräknad med mannens inkomst når upp öfver det bevillningsfria afdraget, böra de deklarerera och därmed nästa år skaffa sig rätt att rösta och väljas kommunalt. Den, som under förlidet år förtjänat 15 kronor på eget arbete eller som haft en sparbanksbok med 300 kr. inestående bör deklarerera.

Nog ha väl de flesta, om de räkna efter, förtjänat på eget arbete tio eller femton kronor, och i alla händelser kunna alla, som vilja, skaffa sig denna inkomst under 1910.

Exempelformulär finnas å alla kvinnliga rösträttsföreningar i landet, och rekvireras dessutom från Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

röra i glödhögen och än för att passa samovaren, som stod och sjöng i ett hörn af rummet, eller för att erbjuda en ny kopp te, som allt oftare afslogs.

Konturerna af de andra smälte alltmer tillsammans framför kaminen. De hade krupit tillhopa, så att de kantiga eller runda flickaxlarna rörde hvarandra, och de framåtböjda ansiktena, infattade i rummets skuggor, lystes upp med ett ovisst, rött sken från glöden. Ögonen, som alla tycktes riktade mot samma punkt, återspeglade något på en gång skrämmande och underbart vällustigt och saligt i skiftningen af fyra par bruna, grå och blå iris och fyra par pupiller, som ömsevis vidgades och krympte ihop af en sinnesrörelse, som kom ryskan att bita i sina läppar för att inte skratta.

"I mitt land är kärleken skönare och starkare än i andra länder," sade en mörk, hvithalsad ungerska. "På landsbygden, där jag bor, mötas de unga gossarna och flickorna till lek och skämt och sång i vingårdarna om hösten, då drufvorna äro mogna. Om dagarna skörda de drufvorna och krossa dem i vinpressarna, som lämna den skummande musten. Om aftonen, då månen står öfver vingården, dansa de och leka, och då väljer gossen sin älskade i flickornas skara. Min far har också en vingård, och jag har också en vän."

"Berätta, berätta!"

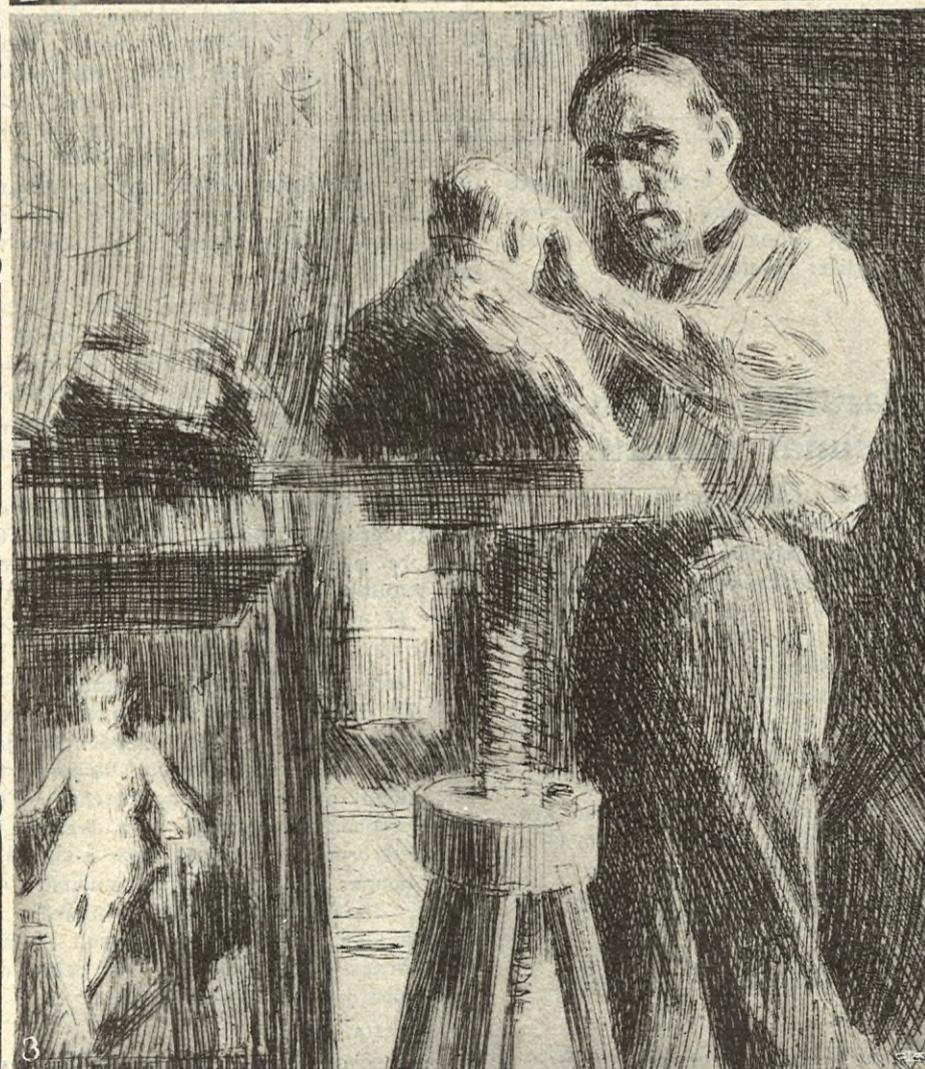
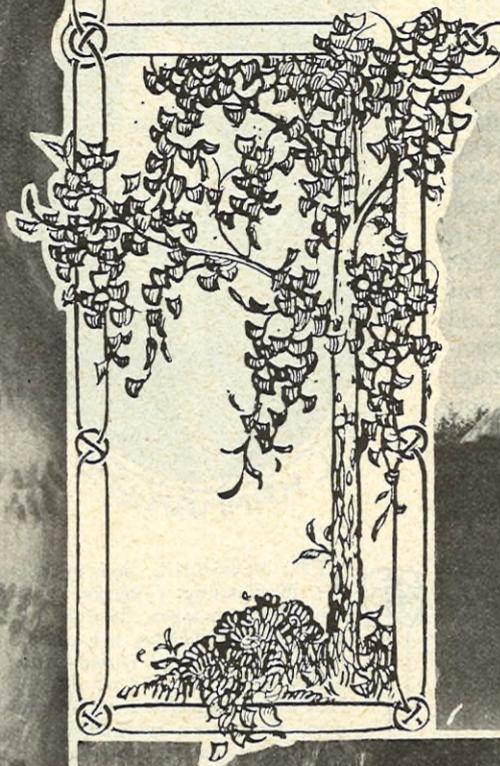

Innan 7 kr. betalas för ett snörlif, bör ifrån Franska snörlifssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

IDUNS MODELLKATALOG

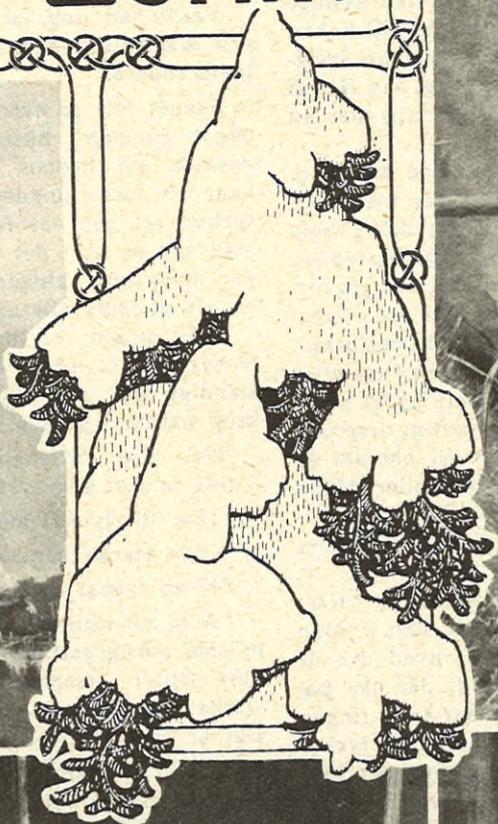
Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorett omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

NÅGRA KONST

REPRODUKTIONERNA här invid af Zorns konstnärskap från olika hans främsta skulpturala skapelse, är framställd på dess mäktigt verk tillhör gruppen af dessa folkliga. Nr 3 är en etsning, på hvilken de ställes modellerande Zorns byst. Nr 5, "Morgonbad", torde vara våra lning på Djurgården. Nr 6 heter af 80-talet, och nr 7, "Vårt daglig museums ägo, af hvilken vi afbild närens senaste produktion. Taflan i Venedig och är nu inköpt af fraladt i Spanien 1882, och nr 10, den mycket unge Z

VERK AF ZORN.

ge i sammanträngd form en överblick
perioder af hans lif. I nr 1 återfinnes
Gustaf Vasastoden i Mora, som å vår bild
nde plats i terrängen. Nr: 2, "Mästersmed",
karaktärsbilder, i hvilka Zorn är mästare.
ryske skulptören, furst Trubetskoj, fram-
nr 4 utgör porträtt af fru Emma Zorn, nr:
sare välbekant från 1909 års stora utställ-
"irre", ett briljant gossporträtt från slutet
bröd", är en akvarell från 1886 i National-
hufvudpartiet. Bilden nr: 8 tillhör konst-
räckte stor uppmärksamhet på utställningen
ska staten. Nr: 9 är ett självporträtt, må-
n liten rytтарstaty i trä, utgör ett prof på
rns gryende konstnärdrift.

5

10

8

“Min far har en vingård vid floden Theiss, och där gick jag en afton med min vän, när månen sken som guld på de röda, mogna drufvorna. Min vän hade valt mig den kvällen. Han är stark och vig som ett lejon, och han för sitt hufvud stolt som en ung örn. Vi voro ensamma, ty vi hade lämnat de andra långt bakom oss,” rösten stockade sig i halsen på flickan.

“Nå, Marika, berätta,” sade ryskan.

“Då tog han mig hårdt i famnen, hårdt, ack, min Gud,” hon drog djupt efter andan, “men han ärade mig, ty i vår bygd skulle vi ej tåla något annat, och han kysste mina läppar länge, men jag var ändå inte viss på, om han älskade mig mer än någon annan och om han skulle vara mig trogen till döden. Då tog han med ens hårdt om min hals. “O, din hvita hals,” sade han, och han böjde mig bakåt, bakåt, och jag hörde floden brusa långt under mig, och jag hade fallit, en sådan yrsel fick jag, om han inte hade hållit mig fast i sina armar. “Din hvita hals,” sade han omigen, och så tryckte han sina läppar mot min hals. Då skrek jag med ens till. Han hade bitit mig så hårdt, att blodet trängde fram. “Din hvita hals,” sade han för tredje gången. “Jag ville se ditt röda blod på din hvita hals. Tacka ditt helgon, att du sluppit undan den här stunden med lifvet, Mariuccia.” Då förstod jag, att han älskade mig mer än någon annan och att han skulle vara mig trogen. Och om natten, när jag ligger i min säng och inte kan sofva af längtan efter honom, smeker jag äret på min hals, och när jag sedan somnar, drömer jag om honom.”

“I mitt land är icke kärleken sådan,” sade en blek spanska, som bar ett silfverkrucifix i ett band om halsen. “I mitt land äro de unga flickorna stolta, mycket stolta, och de ha fått lära sig, att smekningen är en synd, innan kyrkan har helgat och renat den med sin välsignelse. Men de unga männen äro svaga, mycket svagare än vi. De tro inte på kyrkan, och de säga, att vår hårdhet bereder dem kval, som äro bittrare än döden.” Hon tystnade.

“Och då måste ni förbarma er öfver dem, är det inte så, Estellita?” ryskan böjde sig ned öfver henne, “annars vore det ju också en synd, en lika svår synd, om inte värre, tänk er, kval, som äro bittrare än döden.”

Spanskans svarta pupiller vidgades. “O, nej, aldrig,” sade hon, “aldrig fick han kyssa mig, då ville jag hellre dö. Ja, jag skulle ha dött. Jag skulle ha tagit en knif och stuckit i mitt hjärta, så här!”

“Var han inte vacker då? Var han inte ung? Var han inte god?”

“Ni vet inte, hvad ni säga. Det finns ingen så härlig som han på Barcelonas gator, och han skulle kunna vinna hvilken flicka han ville, jag vet en, som dödat sig för hans skull, fast han aldrig talat med henne om kärlek. Och när han ser på mig, är det som en pil, som tränger rakt in i mitt hjärta och kommer mig att skälfa.”

“Men hvarför kysser ni honom då inte? Hvarför kysser ni honom då inte? Hvarför kysser ni honom inte?”

“O, ni förstå inte, ni måtte ingenting veta om kärleken. Jag har ju sagt er, att jag skulle dö förr. Bara han rör min hand, blir det svart för mina ögon, och jag vacklar. En gång var han inbjuden i min fars trädgård.”

“Nå och sedan?”

“Ja, då hände det. Då ville han kyssa mig. Min mor var upptagen på annat håll, annars följde hon mig alltid med ögonen. Vi gingo i trädgårdens gångar tillsammans. Ett ögonblick kommo vi ur sikte för de andra. Då

närmade han sitt ansikte till mitt, och jag, jag höjde min hand och slog honom hårdt i ansiktet. Sedan sprang jag min väg, men när jag kom in i mitt rum, darrade jag i hela kroppen och måste lägga mig till sängs. Men följande dag fick jag ett bref från honom. Han kastade det till mig öfver trädgårdsmuren. Och han skref till mig, att ingen annan kvinnas smekningar voro så ljufva som det slag han fått af mig. Nu vet jag, att han älskar mig mer än alla andra.”

Det satt ännu en liten ryska vid kaminen. Hon hade gulgrå ögon, ansiktet var blekt och rörligt och håret svart och mjukt och liksom lefvande och bildade en gloria kring hufvudet.

“Jag tycker ni gjorde rätt, Estellita, egentligen ha ni rätt båda två, men hos oss i Ryssland är kärleken mycket mera komplicerad. Det gäller inte om man skall ge en kyss eller inte, det är egentligen ett gammalt löjligt bruk, som man inte kan se något förnuftigt ursprung till. Det är ofta svårare att veta, om det är den man kysser, som man älskar, eller någon annan.”

“Kan man inte veta det? Det vore då underligt.”

Den lilla ryskan ryckte på axlarna. “Kärleken är också så underlig,” sade hon. “Man kan egentligen inte riktigt veta, hvad den är eller inte är. Jag är förlofvad, det har jag visst inte talat om för er, jag har tagit ringen af mig, sedan jag kom till Paris, jag tycker inte om att gå med en klumpig ring, den hindrar mig i mitt arbete, men det var inte det jag skulle tala om, det var, hur jag kom att bli förlofvad. Vi hade känt hvarandra länge, Rodja Alexejewitz och jag, och vi voro mycket goda vänner. Rodja sade, att han hade mig att tacka för allt hvad han var, och det kände jag mig naturligtvis mycket stolt öfver. Ända sedan vi gingo på gymnasiet båda två, hade jag gifvit honom goda råd och så där. Inte tänkte jag, att han skulle förälska sig i mig för det. Nå, så kommo vi att vara på Krim tillsammans förra sommaren, och det var då Rodja fick i sitt hufvud, att vi nödvändigt skulle förlofva oss. ‘Hvad tänker du på, Rodja,’ sade jag, ‘så goda vänner, som vi äro, det skulle vara skada’. Men han ville inte höra några skäl! ‘Håller du inte den allra minsta smula af mig, Katja,’ sade han och såg olycklig ut. ‘Jo, naturligtvis håller jag af dig, du är min allra bästa vän, det har jag ju sagt, men att förlofva mig med dig, nej.’ Nå så gick en tid, och Rodja blef blek och mager och sade, att han skulle dö. Och jag blef verkligen så orolig och på samma gång så uttröttad af alltsammans, så för att Rodja skulle få sitt goda hull igen och jag för min del litet tid att läsa Marx med lugn och ro, jag höll på med honom den tiden, så sade jag till sist att efter det ej fanns någon annan råd, så skulle jag göra det. Då skulle ni ha sett Rodja. Han blef alldeles vild af glädje och tog mig i famnen, och naturligtvis kysste han mig, men jag tyckte alltsammans var så besynnerligt, och jag undrade hela tiden, om det verkligen var kärlek.”

“Visst var det det, mitt barn,” sade den andra ryskan och gäspade litet. “Hvad skulle det annars ha varit. Men hos oss göra vi allting så krångligt. Den där Rodja Alexejewitz kommer säkert att passa alldeles utmärkt för dig, och du kommer inte heller att göra honom olycklig. Men nu vill jag ha en bättre historia än din, Katja. Det skulle inte alls förundra mig, om den där tystlåtna svenskan hade en riktigt god. Nå, berätta nu, fröken Signe, hurudan är kärleken i ert land?”

“Ja berätta, berätta!”

“Hvarför vill ni det; det skulle ändå inte intressera er,” kom det längst inne från vrån vid eldstaden.

“Ack jo, berätta om ert land; det är så långt borta.”

Värdinnan tog och lade nya kol på elden och blåste lif i dem med en bälg, så att glöden lyste rödare.

Skenet föll på svenskans gestalt. Hon hade något gängligt, liksom förvuxet, hvilket inte passade till hennes ansikte, som inte längre hade den första ungdomens rundning. De andra tyckte, att hon var ful, men de förmodade, att man såg ut så i det landet, och hon hade ett par underliga skinande ögon, som ibland kom en att glömma allt annat.

“Jag undrar, om man verkligen kan älska i Sverige. Det måste vara så kallt där, att man ständigt går och fryser,” sade spanskans och kröp närmare glöden.

“Jo, men kärleken blir inte ofta till lycka i mitt land,” kom det borta från hörnet.

“Inte till lycka, hur så?”

“Inga starka känslor bli till lycka för oss.”

“Hvad menar ni?”

“Ack, hur skulle ni kunna förstå det, senorita, ni som aldrig sett en lång, mörk vinter och en kort frusen sommar. Vi kunna icke bära de starka känslorna. De spränga sönder oss. Det är bara en vi kunna bära, det är sorgen, och det är bara i sorgen vi bli oss själfva.”

“Jag skulle inte vilja lefva i det landet,” sade ungerskan. Hon satt och smekte äret på sin hvita hals.

Svenskan satt med halfslutna ögon. “Jag känner en flicka i Sverige, som hela sin ungdom gick och väntade efter kärleken, därför att hon trodde, att den var lyckan.”

“Var hon ful då, efter hon behöfde vänta så länge?”

“Det vet jag inte. Det tänkte hon aldrig på. Men så en dag kom kärleken. Han kommer alltid en dag till dem som vänta.”

Svenskan log ett underligt leende.

“Nå och sedan!”

“Ack ja, sedan. Ni skall få höra. Flickan öppnade naturligtvis dörren på vid gafvel för kärleken och bjöd honom in till sig och gaf honom allt sitt. Hon trodde ju, att han var lyckan. Och han kom och tog ifrån henne allt hvad hon ägde, och när ingenting mera fanns kvar, bad hon honom att gå och lämna henne ensam med sorgen, men då svarade kärleken: Nej, nu stannar jag här för hela lifvet.”

“Och sedan?”

“Sedan var det ingenting mera.” Svenskan reste sig. “Jag sade er ju, att det inte var något att berätta. Och nu måste jag gå. Nej, tänd inte ljus, mademoiselle Cathérine.” Hon stod redan vid dörren och de hörde den falla igen efter henne och ljudet af stegen, som dogo bort i den långa korridoren.

“Det var en underlig historia,” sade ungerskan. “Naturligtvis var det hon.”

Cathérine fuamlade på nytt med tändstickorna. “Kanske de förstå sig på kärleken ändå i det landet,” sade hon.

Så fick hon eld och tände lampan på ett bord helt nära kaminen. Ljuset föll klart och nyktert på de unga ansiktena, och de sågo med ens trötta och besvikna ut. Det var ingen, som talade om kärleken mera, och en och en smögo de sig till sina rum liksom skamsna.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förlut ej åga dem, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige *portofritt*.

Idun 1892	2: -	Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) ..	5: 50
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: -	Idun 1907 (med julnumret)	6: -
Idun 1895 (utan julnummer) ..	2: -	Iduns julnummer 1894	0: 20
Idun 1903 (med julnumret)	4: -	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1904 (med julnumret)	5: -	Iduns julnummer 1905	0: 50
Idun 1905 (med julnumret, nr 28 felas) ..	5: -	Barngarderoben 1905, komplett	2: -

LÄS!

KAPPLÖPNINGARNA VID LINDARÄNGEN.

I söndags afhölls under strålande väder vinterns kapploppningar vid Lindarängen. Här några vackra bilder från vår kameraman. De framställa: 1. Prinsessan Maria och prins Vilhelm anlända å sparkstötting till löpningsbanan. 2. En kopp varmt mellan

löpningarna. Prins Vilhelm och fru af Ström, prinsessan Maria och löjtnant Rudebeck. 3. 1:a löpningens spännande slutmoment. Löjtnanten frih. De Geer segrar med en half hästlängd. 4. Jaktloppet. 5. Prins Carl fördelar prisen. A. Blomberg foto.

Några tankar med anledning af "Reformmatsedlar" och "Växtdiet eller köttdiet".

NÄR JAG FÖRST läste recensionen om dr Hindhedes kokbok, blef jag mäktigt glad. Det var ju någonting för mig. Under ett par år har jag försökt med att reducera de dyraste födoämnen kött och fisk till det minsta möjliga i mitt hushåll samt ersätta dem med andra lika närande fast billigare rätter, goda att äta utaf och ljufliga att skåda, och funnit det vara ett arbete som tar mycken tid och fordrar grundlig kännedom om de olika födoämnenas näringsvärde samt hvad vår kropp behöfver för att alla dess väfnader skola få god näring. Utmärkt därför att få en kokbok, som kunde hjälpa en fram på den ofta rätt knaggliga stråten — billigt och närande. —

Men kort är all jordisk fröjd. — Om en vecka lät "Alarik" oss veta att han köpt boken, och så lät han oss glutta lite i den. — Det var bara att ändra lite på Iduns lyxmatsedel. Den ena dagen tar vi bort köttet, den andra dagen fisken, och vilja vi riktigt spara, så tar vi bort ölet också och det gör så och så mycket pr dag och vecka. —

Jag kan inte hjälpa att det undslapp mig: "Ja, då var det ju ingenting för mig."

Kom så "Husmors på landet" artikel. Inte annat än godt därom, hvar och en har sin sed. Det värsta var ju att hon inte alls förstod meningen med Alariks artikel. Det bästa husmors inlägg hade med sig var att Alarik kom med sin replik i nr 5. I den blef man lite mer bekant med honom, man fick bekräftelse på hvad man af hans förra artikel anade. Det var en treflig bekantskap. Den som något pröfvat på att göra förenklingar i mat och dryck samt att småningom med mannens tillåtelse göra en del inskränkingar i saker, som inte alldeles äro så nödvändiga som vi tro, skola gifva honom rätt.

Husmödrarna hafva alltid så stor benägenhet att skylla på sina män, när de ej själfva vilja göra

några förenklingar eller möda sig med att försöka något nytt. Jag håller visst med om att det allra minsta besväret är att ha kött och återigen kött eller fisk. Jämförelsevis lätt lagadt är det och de flesta jungfrur kunna, eller lära sig åtminstone rätt snart att anrätta det något så när smakligt, och så slipper frun ifrån lite lindrigare. Där klämmer skon för mängden. — Skall man få ihop goda, närande och ändock billiga rätter, fordras, som jag i början sade, rätt mycket arbete och framförallt omtanke. De flesta vegetariska rätter äro så sammansatta, att en del ingredienser böra vara i ordning dagen förut för så vidt icke hela förmiddagen skall upptagas af middagsbestyr. Men sådant där bråk tycker i allmänhet inte jungfrur om och på det strandar det för mängden husmor.

Men är man frisk och icke har något annat för sig som man anser vara för mänskligheten mera nyttigt än att sköta sitt eget hem — bör man göra det, och blir det då åter en besparing. En tjänarinna, som duger något till i våra dagar, är just ingen liten post på utgiftskontot. — Då tror jag också din man börjar förstå att lite ändring i dieten är en verklig besparing, och alls inte blir missbelåten, utan i stället visar sin goda vilja och erkänsla med att "dra in" ölet. — Jag har sett herrar, som inte gärna, något mål, ville försaka sin köttträtt, med förtjusning afäta en sådan middag af de allra enklaste och med förvåning konstatera att den mättade mera än kött utan den obehagliga dåsigheit, som följer efter en köttträtt. Någon invänder att det kan ju vara så där för en gång, att det har nyhetens behag. Nåväl, tag det någon gång bara i början, så småningom ett par gånger i veckan och till slut skall du få se mindre tillfredsställda miner när köttet kommer — den erfarenheten har jag gjort. En, högst två gånger i veckan har jag nu kött till middag, ytterst sällan på smörgåsbordet. Där gör ett godt fikon mera glädje, i synnerhet för barn, än några kött-skivfor, och mera nyttigt för hela organismen. Ju mera frukt och grönsaker du får fram på ditt bord, ju mindre öl kommer att behövas. "Törsten" — säger Shelly — "är en trogen ledsagare till köttiet och den spis, som en orätt kokkonst tillagar".

— Hvad jag ville komma till genom dessa rader — utan all prentention — är, att jag och säkert mängden med mig, det vet jag, skulle vara så tacksamma om Idun reformerade sin matsedel. De, som den nuvarande passarför, tror jag inte stort fäster sig vid den, utan undantagsvis ity, att de i regel ha' en kokerska som de rådgöra med och som har rik erfarenhet och tillräckligt med förslag. Annat är det för den enklare husmodern, som kanske ej har så mycken tid till experiment, eller någon att råda sig med. En enkel matsedel, hvarken uteslutande kött eller växtdiet, utan båda i broderlig förening, se där hvad vi bedja Idun om. —

Osökt kommer mig här i minnet januariuppsatsen: "Husmodern — hemmets finansminister". På klädkontot, där kan man icke spåra att det finns barn, åtminstone inga som sletto skor och kläder, men ändock är hushållet uppe i 150 närmare 200 kr. i månaden. Man frågar sig ovillkorligen: Hur skall det gå, när — låt oss säga tre barn — börja slita skor och kläder och äta som vargar?

Det fordras onekligen mod för mängden husmor att göra inskränkingar i den riktning, som Alarik anvisar. Minskning af antalet rum kanske blir detsamma som att en del så kallade vänner "dryper af" — har gjort den erfarenheten, — att du själf lagar din mat och bakar ditt bröd, ja, kanske skurar ditt golf — det går det också och är en synnerligt tröttsam motion. Men allt det där glömmar man snart och man har rik ersättning i att se sin mans belåtenhet, när det kan bli något öfver på månadslönen. Dessutom är det mycket uppfostrande för barnen att lära sig hjälpa till litet, onödigt här räkna upp allt det de kunna göra. Du skall finna dig gladt öfverraskad öfver hur lätt allting går. Och det bästa: din man och dina barn värdera och högakta dig, dina barn skola tidigt förstå arbetets välsignelse, inseedande att ingen syssla är för ringa, och dina döttrar kanske så en gång i sina hem införa samma metod och bidrar du på så sätt till framtida bättre förhållanden, till att sederna bli enklare.

AXI.

Uppgift livvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm,
Iduns Mönsterafd.

En vändpunkt i Tegnér's lif.

Otryckta dokument och aktstycken.

För Idun af D:r Karl Stjernkrantz.

PROFESSOR B. M. BOLMEER.

Efter originalporträtter tillhöriga professorskan Weibull.

(Forts. fr. n:r 6.)

MEN EN MAN utan öppen redlighet liksom en kvinna utan lättrörd känslighet kan jag i längden ej tåla, ehuru jag tyvärr stundom måste beundra den förre och bli kär i den senare: men det har en öfvergång och lämnar liknöjdhet om icke förakt kvar på bottnen af hjärtat. —

Östrabo den 6 aug. 1827.

På intet ställe i Sverige trifs jag så väl som i Lund, på intet ställe i Lund så väl som hos Herrskapet. Gud välsigne Er och mina öfriga skånska vänner för all godhet och vänskap mot mig och de mina. Var viss på att jag icke förgäter det så länge mitt hjärta ännu slår varmt, så länge min tunga kan yttra ett ord och min hand föra en fjäder.

Östrabo den 13 aug. 1827.

— Jag har måst lofva honom (Bolmeér) några rader öfver baron Trolle som nu medföljer under kusins adress. Skulle han vara i staden så var god och skicka honom dem till tryckning. I annat fall torde de lämnas till Reuterdahl som väl icke undandrar sig besväret med korrekturen. Dylåka uppdrag äro mig i öfrigt icke rätt angenäma, helst nu då jag på så mångfaldigt sätt är okkuperad. Jag vill göra ett förbund med mina vänner bestående antingen däruti 1) att de ej dö före mig 2) att de i annat fall låta inrycka i sitt testamente att de befria mig ifrån att skriva öfver dem. Jag har nog bekymmer ändå af deras bortgång.

Följande bref är adresserat till biskop Faxé.

Östrabo den 29 maj 1843.

— Hälsa nu tusenfaldt Helena och säg henne, att hon blir mig med hvart år kärare och kärare. Gud vet om jag någonsin mera får se henne här i lifvet. Hälsa henne det. Vore det möjligt så ville jag gärna ännu en gång se Lund innan jag dör. Men ske Guds vilja! — Hälsa Bolmeér och Reuterdahl.

E. s. Tegnér.

Af biskopinnan Faxés svar på dessa Tegnér's bref skall jag här endast meddela ett

par stycken — de nämligen, som lämna någon upplysning eller i öfrigt innehålla något karaktäristiskt med afseende på Tegnér och hans förhållanden i Lund. Att de dessutom bidra till att ge en lifligare föreställning af brefskrifvarinnan själf förringar icke intresset däraf. Liksom man väl ej heller ogärna ser omnämmandet af den kvinna, vid hvilken namn Tegnér's lycka eller företrädesvis olycka under de senare åren i Lund är oskiljaktigt förenad: Euphrosyne Palm eller som hon i vänkretsen benämndes Sina.

Lund den 2 juni 1826.

Bäste kusin!

Jag vill för några ögonblick söka glömma att det är till Sveriges yppersta skald jag vågar skriva och endast fästa mig vid tanken, att det är till den gode öfverseende Tegnér, som fäster sig blott vid den goda viljan och det tacksamma hjärtat. Det brefvet jag i går hade nöjet emottaga, glädde mig obeskrifligt — jag kunde ej läsa det utan mycken rörelse. Om jag ej visste att kusin var hatare af allt smicker skulle jag lätt falla på den idé, men nu då jag känner den rena källa hvarifrån dessa tankar flutit, finner jag endast, det vänskapen sett mina små förtjänster genom förstoringsglas och vill blott önska mig vara värd allt det goda som kusin yttrar; om en sann och oskrymtad vänskap äger något värde, då ser jag mig äga en förtjänst i Tegnér's ögon — ty aldrig skall han känna sig sviken i sin tro på vänskapen och förtroendet i afseende till mig: nej, jag skall alltid anse, för hvad det är, tillfredsställande glädje att få äga kusins förtroende och visst aldrig missbruka det. Kusin yttrar uti mitt bref att han blifvit missförstådd och hatad. Det första vill jag medgifva, ty det hör till det usla hvardagslifvet men det senare omöjligt. Tro mig, alla kusins vänner värderar och saknar honom — och de äro många; om ej alla lika fasta, äro de ändå uppriktiga. Bibehåll tron på vänskapen, det är det skönaste vi hafva att fästa oss vid och kusin har mera skäl än någon annan att fästa sig därvid. —

Tack för den utförliga beskrifningen öfver Tufvan, det var för mig så mycket mer intressant att få den som för mig allt hopp att komma dit i sommar slagit fel. Konungen har af faderlig omsorg afslagit deputationen, således blir ingen resa utaf. Hvad jag saknar mest utaf resan är besöket på Tufvan, nu får man smörja sig med tålmod till nästa sommar — och då hoppas jag att inga hinder skola uppstå för en resa till Vexjö. Låt nu intet den sköna Tufvan helt och hållet uttränga den vackra Helgonabacken och med den minnena från Lund. —

Brefvet som jag erhöll i går kommer att förvaras, ty det skall efter min död utgöra mina personalier, säkert får jag aldrig så vackra och af mig så värderad hand.

Bolmeér har sedan Er afresa fått ett förökadt värde i mina ögon, ty jag anser honom såsom tillhörande Er hus och den som bäst förstår mig då jag talar om Er.

Oviss om Sina skrifer i dag, vill jag blott låta veta, att alla där mår väl. — I ett enda afseende är jag nöjd med att vår resa blef inhiberad och det är för Sinas skull, ty jag tror det kostat på för henne, om jag rest ifrån henne nu. Hon och jag talas ofta vid om Er och meddela åt hvarandra vår saknad och föra oss därvid i minnet många skämtsamma uttryck af vår muntra och saknade

PROFESSORSKAN LAURA BOLMEER,
f. Lundblad.

Tegnér. — — Glöm ej den som med nöje tecknar sig en uppriktig vän

Helena Faxé.

Lund den 17 aug. 1827.

Om kusin funnit sig belåten med sin skånska resa och med sitt vistande hos oss gläder det mig obeskrifligen; hvad som är säkert att de dagarna som kusin tillbringade här bortflögo som minuter och lämnade en saknad och tomhet som låter sig tänkas men ej beskrivas — det var ej för det vi voro ensamma, tvärtom vi hade främmande hvarje dag ända till vi reste till Köpenhamn — men det var just kontraster som alltjämt erinrade om hvad vi förlorat. —

En tillgifven vän
Helena Faxé.

Med ingen bland sina kamrater vid akademien umgicks Tegnér så vänskapligt, så intimt och förtroligt som med B. M. Bolmeér. Man kunde i viss mening, som Helena Faxé säger, betrakta honom såsom tillhörande Tegnér's hus. Han var dessutom den uppburne värden på det glada Härbärget — det var hans hem — och som sådan en boren målsman för det glada vettet och lifsglädjen. Ty som umgänges- och sällskapsman var Bolmeér något af sitt allra bästa och man kunde sätta i fråga om han ej rent af här hade sin egentliga mission. Intelligent och rätt mångkunnig var han ändå intet af betydelse inom vetenskapen, där han endast och allenast var dilettant. Men genom sin levande virtuositet som sällskapsmänniska, genom sitt förbindliga och urbana väsen var han af alla eftersökt och värderad såväl bland kollegerna som bland skånska högadelns mera intellektuellt vakna representanter. Vacker, ståtlig, galant och ridderlig mot damerna utgör han en typ för sig inom det dåtida lärda Lund: världsmannens.

Man kan därför lätt ana att den korrespondens, som uppstod mellan Tegnér och honom efter flyttningen från Lund, skulle blifva af enastående intresse såväl för förhållandena i Lund som i Växjö. Säkert har den så också varit. Men tyvärr: saker skulle hända som gjorde att denna litteraturskatt gick förlorad, offrad för en beklagansvärd

misstämning och brytning, till hufvudsaklig del, som man kan förstå af en så oförnuftig och besinningslös handling, frukten af en uppretad kvinnas impulsiva och vanvettiga hämnd. Nog af, Tegnér's snillrika bref till honom under en hel följd af år blefvo ett lågornas rof.

Bolmeer blef någon tid efter det Tegnér lämnat Lund gift med Laura Lundblad, dotter till en af Tegnér's mera framstående lärare, latinaren Lundblad, hvilken skalden besjöng i grifftkvädet öfver honom 1822:

Hvad klassisk låga än är kvar och flammor,
ett ringa ljus bland Lundagårdens stammar,
hvad skönt där bildas och hvad klart där tänks
af honom ha vi fått dess frö till skänks.

— — —
Frid med ditt minne, ädle forntidspräst...
— — farväl och uti ljus bebo
de sällas öar med din Cicero!

Med vänskapens band var skalden dessutom fäst vid samtliga familjemedlemmarna: med nyssnämnda Laura, Fredrik och Carl Lundblad. Och då isynnerhet Fredrik, med hvilken han förde en ganska förtrolig brevväxling, som ännu är bevarad, ehuru något spolierad. Fredrik Lundblad hade 1817—1824 varit ämbetsman i Stockholm och flyttade sistnämnda år i egenskap af generalkonsul öfver till Stralsund hvarifrån han 1834 på grund af ekonomisk ruin måste afvika och begifva sig till Amerika. Under Lundblads iråkade ekonomiska obestånd gingo rykten till Tegnér att hans bref till L. voro i fara att komma till offentligheten. I hvad mån dessa rykten voro sanningsenliga eller icke är ej lätt att afgöra. Emellertid satte sig Tegnér i förbindelse bland andra med efterträdaren Carl Fr. Leche för att utbekomma brefven, hvilket äfven lyckades. Saken var naturligtvis ömtålig och sårade Lundblads anhöriga — särskildt system, numera professorskan Bolmeer.

Jag har i förvar några anteckningar, i afskrift, af Laura Bolmeers hand till en hennes ungdomsbekant, hvaraf framgår hur nära hon tog sig detta vid. Kärleken till brodern gjorde henne blind och framalstrade ett hat mot Tegnér och särskildt fru Tegnér, som aldrig öfvergaf henne.

Den man, som, i förbigående sagdt, gaf Georg Brandes dessa missledande och bevisligen oriktiga meddelanden, offentliggjorda i Brandes tilläggsuppsats till monografien, var i mycket inspirerad af Laura Bolmeer.

Hon kunde aldrig glömma, att Tegnér »allmerade så mycket, innan han fick sina bref tillbaka från Leche, som gjorde sin uppkomst och lycka genom min broders olycka». Allt som allt: Tegnér's bref till hennes man fingo det öde som ofvan omtalats.

Men Bolmeers till Tegnér äro däremot i behåll. De innehålla en del upplysningar af vikt och jag skall här ur dem meddela hvad som är särskildt ägnadt att kasta ljus öfver Tegnér och förhållanden som röra honom.

(Forts.)

Ett hundra kronor

utdelas i pris för den bästa uppsats: "Hvarför sakna kvinnorna sinne för humor?" som inom denna månad insändes till Idun.

Från scenen och estraden.

ANNA NORRIE har nu också gått in på att fylla 50 år. Det brukar inte vara någon lätt sak för en kvinna att ställa sig denna tidens kärftva befallning till efterträtelse, men Anna Norrie har aldrig hört till de ointelligenta, som köra hufvudet i väggen inför ett faktum, och jag skulle tro att hon mötte med en svensk visa eller en fransk chanson, då gentlemannen med timglaslet uppvaktade henne.

Ty sängen har burit henne genom lifvet, den glada sängen i Offenbachs klassiska operetter, den breda humorns tonfall i våra svenska visor och de tragiska eller af gallisk grace präglade rytmerna i de franska cabaretdikterna. Med sängen och en rikt fasetterad dramatisk föredragskonst, som icke äger motstycke i Norden, har hon under decennier tillfört oss ett glädjekapital, hvilket ingen baisse kan förskingra. Därför är det inte mer än rätt och riktigt att vi i denna Anna Norries halfsekelstid slå ring omkring henne, buga och säga: tack för löjet och tåren i din friska konst, tack för din svenskhet och tack för att du med konstnärens gestaltsförmåga hjälpt oss att lära känna oss själfva! —

Ännu en af våra mera bemärkta sceniska artister har i dagarna fyllt 50 år, nämligen Bror Olsson, den framstående karaktärskådespelaren vid Dramatiska teatern. Bror Olsson är som konstnär individualist, en välsignad egenskap, hvilken icke alltid faller scenens folk till godo. Han har spelat en mångfald roller under sin långa teaterbana inom lustspelet, komedien, skådespelet och dramat, och därvid stundom skapat figurer af betydande originalitet och kraft. Från senaste tiden står hans Gustaf Trolle i Strindbergs "Siste riddaren" som en gestalt af sällspordt mäktigt resning. Själf anser han sin Napoleon i "Madame Sans Gêne" som sin bästa roll, ifrig Napoleon-dyrkare som han är. Uppgiften var också en glansfull scenisk skapelse, såsom konstnären gjorde den.

Nu kan man endast önska att den scen, vid hvilken han är fäst, flitigare än hittills tar hans förmåga i anspråk, ty den är för betydande att ställas i skuggan.

Till landsortens teaterkrönika hör det här meddelade porträttet af fru Greta Strindberg, dotter till diktaren. Fru S. har ställt sig i spetsen för ett litet sällskap, med hvilket hon bereser provinserna och uteslutande spelar verk af sin far. Bland annat har hon uppfört "Kronbruden" i Hälsingborg, där hon med själf full konst återgivit den kvinnliga hufvudrollen. Framdeles ämnar hon anträda en resa till Amerika för att genom uppförande af Strindbergs skådespel låta svensk-amerikanerna stifta bekantskap med Sveriges främste dramaturg.

En svår förlust drabbade den stockholmska operettscenen genom Emil Strömbergs plötsliga frånfalle. Hela Sverige har skrattat åt hans burleska komik och dristiga vitsar, men enkannerligen har Stockholms teaterpublik beskärts otaliga glada stunder, då "Mille" släppte löst sitt humör i rampskenet. I sådana ögonblick kunde han vara oemotståndlig, så att äfven den trumpnaste måste le. Många och groteska äro de figurer, som fått lif i Emil Strömbergs gestalt, men bland dem finns en, som bär den komiska konstens adelsmärke: Menelaus i "Sköna Helena". En mera stilriktigt parodierad människoframställning i förening med den saftigaste humor torde knappast ha funnits på svensk scen. Den är också oupplösligt förbunden med minnet af Emil Strömberg.

Bror Olsson.

Reklamen hade icke öfverdrifvit i fråga om den spanske violinisten Joan de Manén. Han är verkligen en mästare på sitt instrument vare sig han spelar Mozart eller Beethoven och låter klassiskt tonsköna melodier flyga ut från strängarna

Fru Anna Norrie. A. Blomberg foto.

eller i virtuosa kompositioner af Sarasate och Paganini leker med violinteknikens största svårigheter. Ole Bull spelade sitt lands och sitt folks lif och lynne, Manén som europé hämtar tonskatter ur alla länders musikaliska schakt och räcker dem i en form af den yppersta förfining.

På operan har gifvits en extra symfonikoncert, hvars program bland annat upptog Tschai-kowskys mäktiga symfoni nr: 6, Mozarts deliciösa "Eine kleine Nachtmusik" och en nyhet af A. Järnefelt, musik till ett finskt skådespel "Det förlofvade landet" i fyra mycket karaktäristiska satser, rika på melodiska och orkestrala skönheter. Konserten dirigerades af en rysk professor W. Safonoff, en synnerligen liffull herre, hvars gestikulation stundom påminde om kung Lears i stormnatten ute på heden. Mannen var synbarligen en boren anförare, ty orkestern blef eld och lif under hans fäktande armar, som ägde en ypperlig muskulatur.

En Beethovenafton af Wilhelm Stenhammar afslöt den föregående veckans konserter. Den store Ludwig tycks främst vara damernas vän eller

också är det hr S., som har förmånen af denna utomordentliga kvinnogunst, ty hela akademisalen fylldes så godt som uteslutande af det rösträttskämpande könet. Hr S:s Beethovenöfversättning var nu som tillförene konstnärligt rik och förnäm och rönt starkt bifall.

I söndagsafton gaf direktör Albert Lindström en orgelkonsert i Jakobs kyrka och hade fullt tempel, hvilket bekräftar direktör L:s popularitet som kyrkomusiker. Lika stor humorist som han är i privatlifvet, lika allvarlig och genombildad orgelspelare är han, då han sitter framför sitt brusande instrument däruppe under tempelbågarna.

Konsertgiffvaren biträdades af sin dotter, fru Elisabeth Lindström-Percy, hvars vackra röst gjorde sig godt gällande i Otto Olssons hymn och en påsksång af Albert Becker, och hr Axel Runnqvist, som medverkade i violinpartierna.

ARIEL.

Emil Strömberg.

TILL FRUKOST

hvarje dag bör Ni äta

HAFREGRYN - HAFREMJÖL

och Ni grundlägger därmed Eder hälsa.
Specialegenskaper: Genom den gulaktiga, mineralrika proteinhinnan: närande, dryga, fin smak.
 Tillverkas under läkarekontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20-26 FEBR. 1910.

SONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med portug. lök och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med Anna W-s kax. Middag: Falsk sköldpaddssoppa; krustader med fisk och sparrisstufning; stekt tjäder med salader och brynt potatis; apelsinglass med grädda.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; pastej med fågelstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rimsaltad färbunga med brynta kålrötter och potatismos; hafresoppa med ägg och katrinplommon.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt färbunga (rester från måndag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kallbringa med curry och ris; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gädda stekt i fileer med pressad potatis; äppelsnö med spritskransar.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; falsk matjessill med nykokt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönål med fläskkorf; skorppudding med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med brynt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxrullader med potatis och lingon; vinsoppa med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött (rester från fredag) med stufvade jordärtskockor. Middag: Sillpudding med äggstanning; mondaninkräm med mjölk.

RECEPT:

Biff af svinfilet (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. svinfilet, 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. vitpeppar.
 Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).

Till garnering: 1 stor portugisisk lök, 2 msk. smör (40 gr.), persilja.

Beredning: Fileterna tvättas med en duk, doppad i hett vatten. De skäras därefter på tvären i 1 cm. tjocka skivfor, hvilka bultas på båda sidor och kryddas. En tackjärnsanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, biffrarna läggas och stekas hastigt på båda sidor samt uppläggas på varmt serveringsfat. Fannan urvispas med litet kokande vatten och säsen hälls över biffrarna. Löken skalas, skäres i skivfor samt brynes i smöret, och biffrarna garneras därmed tillika med persiljan.

Falsk sköldpaddssoppa (f. 6 pers.). 1 gödkalbfvud, 3 lit. vatten, 1 msk. salt, 6 hvitpepparkorn, 2 morötter, 1 litet selleri, 2 rödlök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 1 1/2 lit. god oxbuljong, brynt socker, (2 tsk. socker, 2 msk. vatten), 1 knifsudd kajenpeppar, 3 msk. sherry.
 Beredning: Kalvhufvudet, hvaraf huden är afdragen, klyfves, hjärnan ta-

ges ur, och hufvudet sköljes väl samt lägges i vatten öfver natten. Det sättes på elden i det kalla vattnet, saltas och då spadet kokat upp skummas det väl, hvarefter kryddorna, jämte de väl ansade rotakerorna och lökarna läggas. Soppan får sedan koka tills köttet är mört, då det tages upp och buljongen silas och skummas. Köttet skrädes, och när det är kallt, skäres det i små färningar och lägges i soppskålen. Smör och mjöl sammanfräses, 1 lit. af kalbuljongen jämte oxbuljongen tillsätts och soppan får koka 10 min. Den afsmakas med kajenpeppar samt vinet och hälls öfver köttet i soppskålen. Soppan serveras, om så önskas med hårdkokta äggulor.

Apelsinglass med grädda (f. 6 pers.). Skalen af 2 apelsiner, saften af 4 apelsiner, 7 dcl. tjock grädda, 5 äggulor, 1 hg. socker, 1/4 dcl. vatten.

Beredning: Apelsinerna sköljas väl, torkas och skalas. Allt det vita bortskäres och skalas skäras i strimlor. 3 dcl. af grädden kokas upp, apelsinstrimlorna läggas och grädden öfvertäckes samt får stå, tills den är kall, hvarefter den silas väl. Äggulorna vispas i en kastrull med 1 msk. af socker, den kokta och silade grädden tillsättes litet i sänder, hvarefter massan får sjuda öfver elden till en tjock kräm under jämn vispning, kastrullen afluftes och vispningen fortsättes, tills krämen bifvit kall. Apelsinsaften kokas med det öfriga sockret och vattnet till en simmig lag, som får kallna, hvarefter den blandas med krämen och massan ställes att frysa. Resten af grädden vispas till hårdt skum och nedröres, då glassen är halfruessen.

Semlor (12 st.). 1/2 lit. oskummad mjölk, 1 kg. hvetemjöl, 1/2 hg. pressjäst, 2 hg. smör, 1 1/2 kkp. strösocker, 1 ägg, 20 gr. sötmandel, 5 bittermandlar.

Beredning: Mjölken ljummas och jästen utröres med 1 tsk. socker och 1 kkp. af mjölken. 750 gr. af mjölet slås i ett djupt fat och den ljumma mjölken tillsättes litet i sänder, under flitig rörning, jästen nedröres och degen arbetas, tills den blir smidig

och blank, då den ställes att jäsa till sin dubbla storlek. Smöret och sockret röres tills det blir hvitt och inarbetas i den uppjaste degen, jämte det uppvispade ägget och den skällade samt rifna mandeln. Mera mjöl tillsättes om så behöves, och degen får jäsa till sin dubbla storlek. Den arbetas därefter på bakbordet och delas i 12 delar, af hvilka bakas semlor, som läggas på väl rengjord och smorda plåtar. Då semlorna äro väl uppjaste, gräddas de i god ugnsvärme och fyllas med mandelmassa, när de äro fullkomligt kalla.

Gädda stekt i fileer (f. 6 pers.). 2 kg. gädda, 2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 4 kkp. fiskbuljong (kokt på hufvud och ryggen), 2 dcl. tjock grädda.

Beredning: Grädden fjällas, öppnas, urtages, samt sköljes mycket väl och torkas. Den skäres i filéer, och ryggen jämte alla småben borttagas. Filéerna gnidas in med ättika och salt och får ligga 1 tim. På hufvud och ryggen kokas buljong. Filéerna inklappas i en duk, penslas med det uppvispade ägget och vändas i de stötta skorpona. Smöret fräses i en aflång fiskform eller långpanna, filéerna nedläggas däri och insätts i ugnen att få en vacker gulbrun färg. När fisken är brynt, spådes den med den kokande fiskbuljongen och grädden och får steka med lock omkr. 20 min. Stekes den i långpanna, kan en plåt läggas öfver den. Fisken uppläggas på varmt serveringsfat, säsen hälls öfver och anrättningen garneras med persilja och kokta potatisar.

Falsk matjess-sill. 2 kg. bästa fettsill, 2 lit. oskummad mjölk, 6 msk. strösocker, 1 desertsok salpeter.

Beredning: Den salta sillen nedpackas i en glasburk. Mjölken kokas upp med sockret och den stötta salpetern. Då mjölken är fullkomligt kall slås den öfver sillen och bör stå väl öfver den. Sillen får ligga i mjölken 8 dagar, hvarefter den är färdig att användas. Den kan serveras spicken, stekt

i papper eller inlagd. Den är utmärkt god.

Skorppudding (f. 6 pers.). 8 st. ettöres skorpor, mjölk, 1 hg. godt smör, 6 ägg, 1/2 tsk. salt, 1 msk. socker, 2 msk. fint skuren socker eller 20 skållade och malda sötmandler.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. fint stötta skorpor.

Beredning: Skorpona doppas i mjölk, läggas i ett fat och få stå öfvertäckta ett par tim. De röras därefter sönder med en slef. Smöret smältes och inarbetas i de söndermosade skorpona. Därefter iroras äggulorna, kryddorna och socketen eller mandeln och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls i smord och brödbestrid form och puddegräddas i vattenbad i ugnen omkring 1 1/2 tim. Den uppstäljes på varmt serveringsfat och serveras med vin eller saftas.

Oxrullader (f. 6 pers.). 1 3/4 kg. innanlår eller fransyska med ben, 1 1/2 kg. späck, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. vitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 1/2 msk. hvetemjöl, 1 lit. buljong, kokt på benen.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, och befrias från ben, hinnor och senor. På dessa kokas buljong, hvarmed ruladerna skävas. Köttet skäres i 1 cm. tjocka skivfor tvärs öfver muskeltråderna och bultas väl. Späcket skrapas och skäres i tunna skivfor, hvilka kryddas väl och läggas på köttskivforna, som rullas ihop och ombindas hårdt på två ställen. Smöret brynes i en stekgryta, ruladerna nedläggas tätt intill hvarandra, och beströs med mjölet samt brynas öfver stark värme under omskakning. Den kokande buljongen tillsättes och ruladerna få sakta steka med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim. eller tills de vid profning med vispivst kännas möra. Ruladerna läggas upp på karott, säsen vispas upp och hälls öfver.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

SKICKLIG, pålitlig kokerska, som på egen hand kan sköta ett kök samt är kunnig i såväl enklare som finare matlagning erhåller plats hos disponentfamilj vid större bruksamhälle i Småland. Platsen tillträdes nästkom. april månad. — Ansökningar åtföljda af betygsafskrifter, uppgift om nuvarande anställning, ålder och löneanspråk bör sändas till »Hushållerska» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG lärarinna, musikalisk och undervisningsvan, erhåller genast anställning å herrgård i Vestergötland. Betyg o. foto. torde insändas till Fredrika Bremer-Förbundet byrå, Stockholm.

BILDAD, barnkär flicka, frisk och hurtig, kunnig i sömnad samt villig biträda husmoder i tillsyn och vård af hem och tre små barn, får mot fritt vivre plats nu genast i familj i Norrland. Jungfru finnes. Svar m. uppg. om ålder, ref. och foto. till »Familjemedlem», Sollefteå p. r.

PLATS i Stockholm. En bildad, anspråkslös, barnkär flicka, ej öfver 30 år, kunnig i matlagning och sömnad, villig att sätta sig in i den vegetariska kokkonsten samt åtaga sig alla inom ett hem förefallande göromål (utom stortvätt), får plats i Stockholm i 3 pers. hushåll, där jungfru ej finnes. Alla nitida bekv., centr. värme, elektr. ljus, linoleumsm. m. m. Ansens som medl. af fam. Tillträde 1 april. Svar med lönevillkor, rek. och foto. till »Vegetarianer», Helsingborg p. r.

HUSHÅLLERSKA. Hos 50-årig, ogift tjänsteman i Stockholm är plats ledig för huslig och sparsam samt helst bildad och musikalisk hushållerska, ej öfver 30 år. Svar med rekommendationer till »Lätt plats 50», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS i större broderiäffär finnes genast eller till 1 mars för ett förstklassigt biträde med god smak, godt sätt, god säljerska samt flerårig vana i branschen. Svar märkt »Broderiäffär», Iduns exp.

ENKEL, undervisningsvan, musikalisk flicka får plats genast att läsa 4 kl. med 2 barn. Svar till »Egendom 1910», Lund p. r.

FRAN i nästk. april och till innevarande värtermis slut önskas tillförordnad lärarinna vid uppfostringsanstalten för sinnslösa barn å Stretared. Lön 75 kr. per månad i ett för allt. Tjänsten tillsättes såsom ordinarie fr. o. m. höstern. 1910. Ansökan insändes till anstaltens föreståndare, adr. Kålered.

EN frisk och arbetsam flicka erhåller instundande värflyttning plats i Falun som kokerska med god lön hos tjänstemannafam. på 4 pers. Svar med betyg och foto. till »Ordentlighet», Falun p. r.

EN snäll och ordentlig flicka, helst kunnig i sömnad, som vill hjälpa till med städning och 3 barns skötande, får plats den 24 april. Foto. och rek. till »Barnkär familjemedlem», Laholm p. r.

UNG dam, musikalisk, med god bildning och trefligt utseende som ej är beroende af någon lön, kan få plats i Stockholm hos änkeman hufvudsakligast som sällskap för hans 14-åriga dotter mot fritt vivre. Svar till »Köpmann 50», Iduns exp.

EN bildad frisk flicka med goda betyg i matlagning, bakning och andra husliga göromål får plats 24 april om betyg, lönepret. och foto. sändas till fru Maria Westring, Vernamo.

KAMMARHUSA väl kunnig i sömnad önskas till egendom 1 1/2 mil från Stockholm. Svar med rekommendationer till »Fru L. G.», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

PÅ egendom i Värmland, närheten af stad, litet hushåll får duglig bildad flicka, van vid landet, fullt kunnig i matlagning, bakning m. m. plats genast eller 1 mars. Vidare Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

I tjänstemannahem, närheten af Stockholm, får bildad, barnkär flicka, kunnig i matlagning, bakning, husliga bestyr plats. Jungfru finnes. Vidare Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

ANSPRÅKSLOS flicka af god familj önskas, att mot fritt vivre gå frun tillhanda. Liten familj. Ansens som familjemedlem. Svar till »Barnkär», Upphärad p. r.

SOM hjälp och sällskap önskas ung, bildad och musikalisk flicka till större egendom, belägen i naturskön trakt. Jungfru finnes. Svar, åtföljd af foto. märkt »Sällskap». Iduns exp.

En Kokerska, Städerska

kan till den 24 april 1910 erhålla förmånliga platser hos familj i Stockholm. Svar med foto. och rekom. jämte uppgift om lönepret. sändas under adr. »Competent», till Svenska Telegrambyråns Annonseafdelning, Helsingborg.

Obs! Ingen, som ej är verkligt duktig och snäll, bör med ansökan inkomma.

Fri resa till Stockholm.

Stadssjuksköterskebefattning i Vänersborg sökes hos hälsovårdsnämnden före den 1 mars för att tillträdas den 1 april 1910. Kompetensvillkor: myndig ålder och god frejd, friskbetyg, tjänstgöring på större sjukvårdsanstaltning minst ett år, därpå fyra månader som sköterska under eget ansvar samt erfarenhet i desinfektion. Förmåner: 600 kr. årlig lön jämte fri bostad och vedbrand. Särskild godtgörelse efter fastställd taxa i vissa fall. Allgiganden enligt tryckt instruktion.

PLATS finnes genast ledig i nygift familj, bosatt i södra Sverige, för en duglig jungfru, kunnig i såväl finare som enklare matlag. samt öfriga hushållsgöromål. Goda ref. fordras. Svar med lönepret. och helst foto. till »God plats», Iduns exp.

Hushållerskeplatsen

vid Hesselby sanatorium är till ansökan ledig. Lönen utgår med 500 kr. om året, bostad om två rum samt fritt vivre. Till styrelsen för sanatoriet ställas ansökningar åtföljda af bevitnade betygsafskrifter och frejdbebygg torde före den 1 april insändas till sysselmanen under postadress Mariannelund. Platsen skall tillträdas den 1 juni d. ä.

Bildad, anspråkslös hushållsfröken,

35 å 40 år, med godt lynne, skicklig i finare o. enklare matlag., bakn. o. all inläggn., får plats pr år fr. 1 maj att utan jungfru sköta hemmet för 2 vuxna pers. Eget rum, ej tvätt o. skurn., tel., 300 kr. pr år o. fri resa. Sv. m. betygsafskr., ref. m. m. till »Hushållsplats», Alingsås p. r.

Flicka,

helst landbrukaredotter, får plats å medelstor gård att deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål, äfven matlagningen. Första halfåret ingen lön. Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem», Gårdstunga p. r.

Ung, barnkär tysk flicka,

helst infödd, med vana vid barn och alla inom ett hem förekommande sysslor, äfven kunnig i sömnad, sökes till april af familj där tre barn finnes. Svar jämte fotografi, löneanspråk, referenser och ålder till »3274 Barnkär» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

En gammal,

barnlös och sedan många år i Grenna bosatt officersfamilj önskar sig till sällskap en yngre bildad och anspråkslös flicka — helst föräldralös — som äger ett hurtigt och glädt humör, kan läsa högt, spela piano och äger liten sångröst, hvarmed dock ej menas virtuositetssig färdighet, hvarken beträffande sången eller spelningen. Detta mot vivre, bostad och anspråkslöst berättande målpennningar. Liten, vacker och välvårdad trädgård tillhör familjens bostad. Reflekterande härå torde snarast möjligt sända bref till Grenna postkontor och »Officersfamilj», p. r. **Obs!** Ingen med sippt eller surt sinne!ag gör sig besvär!
Obs! Intet fotografiporträtt åstundas.

Lärarinneplats!

Vid Detthowska skolan med seminarium i Stockholm är till nästa läsår plats ledig för lärarinna med undervisningskyldighet i kristendom på högre stadiet. Öfriga ämnena efter eget val, dock helst matematik på lägre stadiet. Lön minst 100 kr. högre än den lagstadgade. Ansökningar torde insändas senast d. 25 febr. till föreståndarinnan, adr. Birger Jarlsg. 35.

Förmånlig, bekväm

framtidsplats att förestå bildad, oberoende ungarlärsmän, erhåller huslig, bildad flicka af bättre familj och yttre. Endast svar åtföljda af foto. till »25-33», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b. intill 15 mars.

Kungörelse.

Plats för examinerad epidemisjuk-sköterska å nya epidemisjukhuset härstades med tillträde den 1 april 1910 kungöres härigenom ledig. Årlig lön 450 kronor utom kost, fri bostad, lyse och vedbrand. Ansökningshandlingar ställas före den 15 mars 1910 till direktionen. Enköping i febr. 1910.

DIREKTIONEN.

Husföreståndarinna

sökes för 2 barn, 9 och 6 år. Fordringar: gladt och jämnt lynne, ekonomisk, huslig, musikalisk och intresserad af att leda barnens uppfostran och att ensam förestå hushållet. Pret., foto., uppg. å ålder och ref. sändes under sign. »Handelsresande i Stockholm», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Ledig lärarinneplats.

Vid Östergötlands Folkhögskola å Lunnevad önskas för sommarkursen (maj-juli) en undervisningsvan lärarinna i naturlära, räkning, svenska språket, gymnastik och om möjligt sång. Vidare meddelar rektor H. Odhner, adr. Sjögestad.

Väflärrinna,

(vikarierande) vinner anställning vid Dalslands folkhögskola. Tjänstgöringstid: maj-juli, 4 tim. dagl. Lön: 300 kr. Ansökningar före 15 mars till rektor J. Thorson, Färgelanda.

Sjuksköterske-

befattningen vid Gellivare sjukstuga är ledig från nästkom. maj. Förmåner: 500 kr. lön, allting fritt, 1 mån. semester samt 2 biträden till hjälp. Ansökan jämte examensbetyg och eventuellt intyg om kunskap i finska (som är önskvärd, men ej nödvändig) insändes till dr. Axel Planck, Gellivare, som lämnar vidare upplysningar.

PLATSSÖKANDE

BÄTTRÉ flicka kunnig i enkel matlagning, bakning och allt hvad som hör till ett hems skötande, linessöm och finare handarbeten, önskar plats i familj där jungfru finnes. Goda betyg från hushållsskola och förut innehaft plats. Svar till »Familjemedlem 20 Ång», Malmö p. r.

UNG bildad flicka önskar mot fritt vivre komma i en treflig familj ett par månader, som hjälp och sällskap. Har genomgått hushållsskola. Helst i Sthlm. Svar tacksamt inom 8 dagar till »Hild 23», Iduns exp. f. v. b.

ENGELSKA önskar plats i familj att undervisa. Goda ref. Svar till »Ej fritt vivre», Iduns exp.

UNG, bättre flicka önskar plats i god familj som hjälp och sällskap. Har genomgått kurs i handelsskola. Något kunnig i sömnad och handarbete. Ar villig biträda i skrifögromål. Svar »S. B.», Kalmar p. r.

FÖRLOFVAD landbrukaredotter önskar plats i större landthushåll, som hjälp ått duglig husmoder. Van vid hushåll och handarbeten. Svar inom 14 dagar »Maj 1910», Atvidaberg p. r.

HUSHÅLLERSKA önskar plats i maj. Kunnig i matl., syltn. och allt hvad till ett hushåll hör. Goda betyg. Svar till »Redbar», Iduns exp.

HUSHÅLLERSKA, kunnig och ordentlig, söker till våren plats. Gärna hos äldre. Svar »Pålitlig», Stäket, Västeråsbanan.

ANSPRÅKSLOS, pliktrogen och praktisk flicka söker plats att på egen hand förestå ett litet bättre hem. Sökanden är kunnig i sömnad, väfnad och handarbeten. Svar »Pliktrogen 32 år», Norrköping p. r.

EN 24 års skånska, fullt kunnig i handarbete och linessömnad, önskar att till våren komma i bättre familj eller i närheten af Stockholm, för att vidare utbilda sig i husliga sysslor. Tacksam för svar till »Våren 1910», Höör p. r.

Flicka, som genomgått högre läroverk och 2 års skolkökskurs, önskar plats i bildad familj, där jungfru finnes, för att deltaga i hushållet. Ar van vid husliga sysslor. Svar märkt »Våren 1910», Landskrona p. r.

21-ÅRIG FLICKA önskar, för ombyte, plats i bättre familj (med lön); goda rek. från långvarig plats i affär. Svar märkt »Våren 1910», Hudiksvall p. r.

DUGLIG, språkkunnig, musik., gladlynt dam önskar plats som värdinna i hem där husmor saknas. Svar »Medelålders värdinna», Iduns exp.

EN ung troende flicka, 21 år gammal, med 2 1/2 års vana i sjukvård önskar plats nu eller i april som biträdande sköterska å mindre sjukhus eller dylikt. Svar »21 år», Iduns exp.

21-ÅRIG FLICKA, som genomgått handelsskola och i några år innehaft plats å kontor, men äfven van vid husliga sysslor och kunnig i handarbeten, söker god plats i familj eller på kontor. Svar »S. D. 1910», Norrköping p. r.

PLATS som husa i fin familj önskas 1 sta maj af 28-årig kunnig flicka från landet. Skicklig i klädsömnad. Muntliga rek. Svar till »H.», Iduns exp.

BILDAD, ung nordtyska, kunnig i hushåll, söker till maj plats i god familj med vuxna barn. Offerter till Frau D. Prosch, Greifswald, Pommern.

23 års flicka önskar plats i bättre familj att vara frun behjälplig i hushållet och med alla i ett hem förekom göromål utom tvätt. Goda betyg från Iris Husmoderskola samt kurser i linne- och klädningssömnad. Tacksam för svar till »Gerda», Kiosken Järntorget, Göteborg.

Barnsköterska,

van att sköta späda barn, är af en händelse genast ledig. Svar till »Barnsköterska», Trolmens egendom, Blomborg.